21.9.2023

Hallituksen esitys vuoden 2023 toiseksi lisätalousarvioksi: ympäristöministeriön pääluokka

Valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaosto 22.9.2023

Asuinrakennusten sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistäminen

Latausinfra-avustuksilla vauhditetaan autokannan sähköistymistä, mikä nopeuttaa liikenteen päästöjen vähenemistä. Vuonna 2021 hyväksytyn fossiilittoman liikenteen tiekartan yhteydessä tehdyn kustannustehokkuusarvioinnin mukaan asuinkiinteistöjen latausinfran tukeminen on kustannustehokkaimpia keinoja päästövähennysten saavuttamiseksi liikenteessä.

Latausinfra-avustuksia on haettu aktiivisesti vuoden 2023 aikana. Vuodelle 2023 varattu asuinrakennusten latausinfra-avustusmääräraha (9 miljoonaa euroa) on jo varautunut saapuneille hakemuksille heinäkuussa 2023 ja ylivarausta on tällä hetkellä jo noin lähes kaksi miljoonaa euroa.

- **Momentti 35.20. 52 Avustukset asuinrakennusten sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen**: Momentille esitetään lisäystä osana hallituksen investointiohjelmaa 9 500 000 euroa.

Valtion palkkaratkaisuun liittyvä palkankorotusten kompensointi

Valtion virka-ja työehtosopimuksesta sopimuskaudelle 1.3.2023–28.2.2025 saavutettiin neuvottelutulos 22.2.2023. Palkkoja korotettiin 1.5.2023 lukien yleiskorotuksella, jonka suuruus on 3,50 prosenttia. Lisäksi huhtikuussa 2023 maksettiin kertaerä, jonka kustannusvaikutus on 1,00 prosenttia. Valtiovarainministeriö on valmistellut sopimusratkaisun virastoille aiheuttamien kustannusten budjetoinnin momenttikohtaisesti. Laskelmat perustuvat virastojen vuonna 2022 maksamiin työvoimakustannuksiin.

Ympäristöministeriö esittää palkkaratkaisun kompensoimista hallinnonalan toimintamenomomenteille VM:n laskelman mukaisesti. Metsähallituksen rahoitukseen esitetään vastaavaa korotusta VM:n laskukaavan ja Metsähallituksen sopimusratkaisun pohjalta.

- **Momentti 35.01.01 Ympäristöhallinnon toimintamenot:** Momentille esitetään lisäystä 762 000 euroa palkkausten tarkistukseen.
- **Momentti 35.01.04 Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot:** Momentille esitetään lisäystä 584 000 euroa palkkausten tarkistukseen.
- **Momentti 35.20.01 Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot:** Momentille esitetään lisäyksenä 178 000 euroa palkkausten tarkistukseen.
- **Momentti 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät:** Momentille esitetään lisäyksenä 585 000 euroa palkkausten tarkastukseen.

Varaus takautuvan sähköhyvityksen avustuksiin, ylimäärän peruutus

Takautuvasti maksettavaan sähköhyvitykseen ja avustuksiin asuntoyhteisöille on budjetoitu vuodelle 2023 yhteensä 414 875 000 euroa momenteille 28.20.01, 32.01.09, 32.40.49, 35.20.01 ja 35.20.54. Vuoden 2023 ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnettiin momentille 35.20.54 avustuksiin asuntoyhteisöille vuoden 2023 ensimmäisessä lisätalousarviossa 24 000 000 euroa ja momentille 35.20.01 avustusten hallinnointiin 1 400 000 euroa. Avustusten tarve ja kysyntä on ollut ennakoitua vähäisempää, minkä johdosta käyttämättä jäävä osuus esitetään palautettavaksi seuraavasti:

- **Momentti 35.20.01 Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot:** Momentilta esitetään vähennettäväksi 909 000 euroa.
- **Momentti 35.20.54 Avustukset asuntoyhteisöille takautuvasta hyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen:** Momentilta esitetään vähennettäväksi 20 500 000 euroa.

Rakennetun ympäristön digitaalisen rekisterin ja alustan loppuunsaattaminen, määrärahan peruutus

- Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä määrärahasta Rakennetun ympäristön digitaalisen rekisterin ja alustan luomiseksi esitetään peruutettavaksi 3 milj. euroa. Määräraha on vanhenemassa vuoden 2023 lopussa. Rahoitus on sidottu järjestelmän hankintaan mutta toteutus ja laskutus on viivästynyt. Määräraha on tarkoitus budjetoida uudelleen samaan käyttötarkoitukseen talousarvioesityksen 2024 vastinevaiheessa.
- **35.20.04 Rakennetun ympäristön digitaalisen rekisterin ja alustan luominen:** Momentin vuoden 2021 määrärahasta esitetään vähennettäväksi 3 000 000 euroa.

Tekniset siirrot hallinnonalojen / momenttien välillä

Kansainvälisten tehtävien palkkausjärjestelyt

Suomen Moskovan-suurlähetystön ympäristöalan erityisasiantuntijan on lopettanut työnsä maaliskuussa. UM palauttaa sovitusti YM:lle loppuvuoden palkkaukseen budjetoidut varat.

- **Momentti 35.01.01 Ympäristöhallinnon toimintamenot:** Lisätään momentille siirtona UM:stä 185 000 euroa.

Aurinkovoimaloihin liittyvät selvitykset ja merialuesuunnittelun koordinointi

Palkkaukseen käytetyt varat pyritään keskittämään toimintamenomomenteille. Tämän vuoksi esitetään ministeriössä tehtävään koordinaatiotyöhön suunniteltujen resurssien siirtoa siirtotalouden momenteilta toimintamenomomentille. Määrärahan siirto mahdollistaisi hallitusohjelman mukaisten kirjausten toteuttamisen vihreän siirtymän edistämiseksi merituulivoiman ja aurinkovoiman edistämiseksi.

- **Momentti 35.20.37 Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamiseen:** Vähennetään momentilta aurinkovoimaloihin liittyvään selvitystyön ja merialuesuunnittelun koordinaatiotyön palkkausvarat, 145 000 euroa: 70 000 euroa aurinkovoiman valtakunnallisiin selvityksiin ja 75 000 euroa merialuesuunnittelun koordinaatioon.
- **Momentti 35.01.01 Ympäristöhallinnon toimintamenot:** Lisätään momentille aurinkovoimaloihin liittyvään selvitystyön ja merialuesuunnittelun koordinaatiotyön palkkausvarat, yhteensä 145 000 euroa.

Momentin käyttötarkoituksen muutos/tarkennus ilman euromääräistä vaikutusta

- **Momentti 35.10.22 Eräät ympäristömenot**

  Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 80 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta enintään 22 henkilötyövuotta määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kohdan 2) sekä 58 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen muiden kohtien tehtäviin. Perustelujen muutoksella henkilötyövuosirajaus muutetaan vastaamaan suunniteltua aiempien vuosien mukaista käyttötarkoitusta.

- **Momentti 35.10.61 Vesien- ja ympäristönhoidon tukeminen**

  Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuodelta 2022 siirtyneestä määrärahasta varataan 13 000 000 euroa peltojen kipsikäsittelyyn ja ravinteiden kierrätykseen (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa. Muutoksella pyritään saavuttamaan paremmin elpymis- ja palautumissuunnitelmassa asetetut tavoitteet.

- **Momentti 35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot**

  Momentin päätösosassa korvataan viittaukset vanhaan luonnonsuojelulakiin viittauksilla 1.6.2023 voimaan tulleeseen uuteen luonnonsuojelulakiin (9/2023).

- **Momentti 35.20.37 Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamiseen**

  Elpymisvälineestä (RRF) rahoitettavan määrärahan käyttötarkoitusta esitetään laajennettavaksi momentin vuoden 2022 ja 2023 rahoituksen osalta koskemaan myös tulevien vihreän siirtymän hankkeiden lupavaiheen rahoitusta (vs. nyt vain elpymisvälineestä rahoitettavien hankkeiden lupavaiheen rahoitus). Momenttikirjauksen muuttaminen tehostaa määrärahan käyttöä, koska tällöin voidaan myöntää nykyistä paremmin avustuksia kuntien ja maakuntien käyttöön.